

, oča "

izhaja vsak petek o poldne in veljne s pri-
logama „Primorci“ in „Gospodarski
List“ vred po pošti prejemana ali v Go-
rici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta . . . . . 1:10.

Za tuge dežele toliko več, kolikor je
večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim
novim narodnikom naravnino znašamo,
ako se oglaša pri upravnosti.

„Primorci“ izhaja vsakih 14 dñj ob
enem z neravnimi (nepari) „Sočinimi“
Stevikami.

„Gospodarski List“ izhaja in se nudi
ga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar
je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

Shod zaupnih mož
v Ljubljani.

(Konec)

Sprjune se konec razprave. Oglašena
sta se gg. Hribar in Kersnik.

Posl. g. Ivan Hribar izreka bojazen, da
bi se nekateri izgovorjeni besede lahko v
širnem svetu napačno tolmačile. Poroceneval
nam je izgovorno povedal, kakšna je koali-
cija zlasti z narodnega stališča. Tega stališča
se je treba tudi držati. Kdor pozna naš na-
rod, ta ve, da je eminentno verski, da tega
nisi magistrati ni treba, kdar tudi ne, da se
bode verski edn strinjal z narodnima. G. g.
predgovornik pa zahteva od čeških poslancev,
da si morajo osvojiti slovenski program zlasti
glede verskih vprašanj. Ali, kdor kako zve-
že, naj gleda na tisto, kar drugi, ne kar
razdržuje. Mladočka stranka zahteva cel
narod češki, narod sedem milijonov duš; njih
potrebne in kulturne prepočte potrebujujo
za svoje narodnostne težnje. Mi pa, kot slav-
bejsi in manjši, ne moremo zahtevati, da t. s.
češka stranka po nas ravna, nego celo
hvalični moramo biti, da nas podpirajo, ko
gre za naše vitalne interese. Če nas češki
poslanci v naših narodnih vprašanjih podpi-
rajo, potem ni smislu naprej vprašati, ali
se mi tudi v drugih težnjih znamenjajo. (Bjurno odobravanje in ploskanje.)

Prične se glasovanje.

Pred dñik loči po želji g. posl. Kersnika
glasovanje po dñčnih odstavkih in kon-
statuje, da je prvi odstavek načrt jedno-
glasno sprejet, tako tudi drugi odstavek, glede-
katerega se je tudi nasprotno glasovanje
zvršilo mej klici: „Jeden glas! Torej tudi
jednoglasno!“ (Velika veselost).

Predsednik: Predloženi načrt re-
solute je odobren. (Dobro! Dobro!) Preha-
jam na k dodatnu predlogom. (Čez nekaj časa)
Predlog g. dr. Trrea je torej vprejet.

Predsednik: Predlog g. Podgornika,
da je sklenjen poslancem iskati mesta le
v krogu op. vgor dñih Slovanov, je od-
klonjen. (Bjurno odobranje. Porogljivi klici od
zravnih tržaških Slovencev in Hrvatov. Klici:
Se edenkrat glasovanje!) Predsednik: Obzajem, glasovanje je sklenjeno! Predsednik:
Ali želi kdo besede? Gosp. dr. Majaron: Jaz si ne morem drugate misliti, kakor
da je načil tempo v glasovanju in razburjanju
tu prouzočeno pomoto. Predlagam, da se
obnovi glasovanje o obeh dodatnih predlogih
in posetno priporočam, da se odklonita in
ostani pri vprejetem načrtu. (Dobro!)

Predsednik: Predlog g. dr. Gregorčiča
pri katerem se z ogromno večino odkloni
oba dodatna predloga. (Dobro! Klici:
Se edenkrat glasovanje!) Predsednik:
Obzajem, glasovanje je sklenjeno! Predsednik:
Ali želi kdo besede? Gosp. dr. Majaron: Jaz si ne morem drugate misliti, kakor
da je načil tempo v glasovanju in razburjanju
tu prouzočeno pomoto. Predlagam, da se
obnovi glasovanje o obeh dodatnih predlogih
in posetno priporočam, da se odklonita in
ostani pri vprejetem načrtu. (Dobro! Nemir.)

Ves zbor sklene obnovitev glasovanja
pri katerem se z ogromno večino odkloni
oba dodatna predloga. (Dobro! Klici:
Se edenkrat glasovanje!) Predsednik:
Obzajem, glasovanje je sklenjeno! Predsednik:
Ali želi kdo besede? Gosp. dr. Majaron: Jaz si ne morem drugate misliti, kakor
da je načil tempo v glasovanju in razburjanju
tu prouzočeno pomoto. Predlagam, da se
obnovi glasovanje o obeh dodatnih predlogih
in posetno priporočam, da se odklonita in
ostani pri vprejetem načrtu. (Dobro! Nemir.)

Predsednik: Razpravljam bomo sedaj IV.
točko, kolikor se tice volilne pravice in gospodarskih uprašanj. Porocenevalca sta
gg. dr. Triller in notar Gruntar.

Poročevalci g. dr. Triller: (Njegovo
obširno z veliko pohvalo vsprejeto poročilo
pričimo.)

Dalej je govoril g. Ign. Gruntar, kar smo
pričeli zadnjie v prilogi.

Predsednik g. dr. Ferjančič: K tej
točki je oglašenih več nasvetov. Poslane g. Lenarčič in tovarisi zele glede volilne
pravice resolute, da se jedati vele pose-
stvo v sedanjem zmislu s svojimi pred-
pravili odpravi, in volilni razdeli na pod-
lagi direktne davke v tri kurije*, nadalje
se obrata skrb na zboljšanje poljedelskega,
trgovskega, obrtnega in delavskega stanu
(tit. II., z zasnovno kmetijskih zadruž, kakor
ki je vladu predlagala državemu zboru, z
ozivljenjem obrtne in trgovske zbornice, ka-
teri naj se strogo drži svojih predpisov, da
poskrbi domačim pridelkom novih odjemal-
cev, seznam obrtne s tojimi priporočljivimi
proizvodi itd., delavskemu stanu pa primerno
strokovno izobrazbo, ne pa s praznimi be-
sedami, kakerne se nahajajo v delavskemu
stanu namenjenih časopisih, in s preskrblje-
njem na starost. — Nadalje predloga posl.
g. Hribar (čita): Nič mejn važno zdi se
shod zaupnih mož ustanovitev deželne hi-
potične banke za vojvodino Kranjsko. Ker bi
tak zbor bil silno važen ud v verigi na-
rodno gospodarske organizacije Slovencev in
isterskih Hrvatov, izreka shod zaupnih mož
željo, naj bi narodni poslanci v deželnem
zboru kranjskem delovali za skorajšno usta-
novitev njegova.* — Tu je potem predlog
poslancev g. dr. A. Gregorčiča, naj se
konec točke dodegne (čita): V tem oziru se
z veseljem pozdravlja krščansko-socijalno gi-
banje*. — Nasveti g. notarja Pirnata iz
Zatičine ne morejo priti v razplavo, ker je
g. predlagatelj radi bolzejni odsonet; sicer se
pa njegovi predlogi gibljejo v okviru ravnokar
precitanega nasveta g. dra. Gregorčiča.
— Konečno g. Podgornik in njegovi to-
variši predlagajo k tej točki dodatek (čita):
Kot važno sredstvo v dosegu teh narodno-
gospodarskih teženj smatra se zasnova ve-

likoga narodnega denarnega zavoda, da se s
tem paralizuje pogubni vpliv tujega kapitala.*
Prosim gg. predlagatelje, da utemeljte svoje
nasvete.

Gosp. Fr. Podgornik pravi, da se
sličen zavod ravno sedaj snuje na Češkem.
Tani zbirajo sedaj mej vsem narodom češkim
kronine doneske za zavod, ki bi zasnoval več
gospodarskih podjetij. V Slovencih je že davnio
potreben tak gospodarski zavod, saj vidimo,
kako tuj kapital snuje industrijska potjetja,
kako naša zemljišča in naše vode rad odkupava.
Osobito bi bilo gledati nam na zemljišča,
atera pridejo na dražbo, sosebno ob
mejih in tudi na prirodne sile, katere je se
moči pridobiti. Vse to se skuša sistematično
spraviti v tuje roke. Radi tega treba je za-
voda, ki bi paraliziral take namere, in go-
vornik misli, da bi se lahko ustanoval z raz-
merno majhnim fondom. Nadalje priporoča
govornik, oziroma se pa pisano, katero je prislo
iz krogov idrijskih delavcev, naj bi se zasno-
val jeden osrednji delavski list, kateri bi v
pravi sklad spravil delavsko interesu z na-
rodnimi in verskimi, in da bi se posebno de-
lavec zasili pred anarhičnimi socijalisti,
kateri v resnicici krive nauke razsirijo in de-
lavec za nje pridobljajo. Pošteni delave pod-
pore na vsak način potrebujejo in zvršilni
odbor naj skrbi za to. (Dobro!)

Predsednik protarga sejo za volitev v
zvršilni odbor in priponuni, da se izid ne
obravi po časopisih.

Po odmoru da besedo g. dru. Gregorčiču, ki meni, da maj bi se, ker je
ura poznua, ne razpravljajo danes več o pre-
važnih dodatnih predlogih. Zvršilni odbor naj
jih vzame na znanje ter premislije in pot-
tem sklepa sam o njih ali pa vsaj sklice po-
seben shod v ta namen. Pač pa prosi, naj
bi se že danes odobril njegov dodatek. (Klici:
Vse maj se utemeljuje!) Gosp. dr. Gregorčič
nim nje zoper to, kjer je upati, da bode
utemeljevanje kratko.

Predsednik pritrjuje temu formal-
nemu predlogu. (Ugovarjanje.) Če predlagatelji
žele, tedaj naj se oglaše za utemeljevanje.

Posl. g. Lenarčič utemeljuje od-
pravo predpravje veleposestva, se izreka zo-
per jednakovo volilno pravico, ker je sicer
res, da vsak državljani daje krvni davek, res
pa je tudi, da nekateri dajejo tudi druge
davke. Govorniku se vidijo kmetijske zadruge
po smislu vladne predlogje vsega priporočila
vredne. Na Kranjskem bi jako potrebovali
sole za umno mlekarstvo (Meierschulen). Opo-
zarja se posebe na prepričilo trgovske in de-
lavske izobrazbo ter konečno pondarja, da
proti večjemu domačemu kapitalu ne smemo
biti, ker drugače zanikamo vsak napredek.
(Dobro!)

Posl. g. Hribar uvaja svoj govor s tem, da bi samo za gospodarska uprašanja bilo
treba posebna shoda. Stranki se vedno očita, da se briga samo za politiko, ne vendar
kaj je gospodarsko uprašanje. Govorniku se dokazuje na gospodarstvu za mesto Ljubljano,
kako prazno je to očitanje, priznava pa da
je treba se mnogo dela, osobito ker smo
vsi Slovenci pričakovati, da narodno-gospo-
darsko delo v njihovem središču ne bodo
samo deželi kranjski, ampak vsem sloven-
skim pokrajinam v prid. Mestna branibanca
Ljubljanska, to je dokazano, ne more vsemu
kaj, ne more zadoščati izvankranjskim potre-
bam, kolikor bi bilo želeno. To bi se zgodilo
le s pomočjo hipotekne banke, kakerne so
nahajajo v delavskemu stanu, in s preskrblje-
njem na starost. — Nadalje predloga posl.
g. Hribar (čita): Nič mejn važno zdi se
shod zaupnih mož ustanovitev deželne hi-
potične banke za vojvodino Kranjsko. Ker bi
tak zbor bil silno važen ud v verigi na-
rodno gospodarske organizacije Slovencev in
isterskih Hrvatov, izreka shod zaupnih mož
željo, naj bi narodni poslanci v deželnem
zboru kranjskem delovali za skorajšno usta-
novitev njegova.* — Tu je potem predlog
poslancev g. dr. A. Gregorčiča, naj se
konec točke dodegne (čita): V tem oziru se
z veseljem pozdravlja krščansko-socijalno gi-
banje*. — Nasveti g. notarja Pirnata iz
Zatičine ne morejo priti v razplavo, ker je
g. predlagatelj radi bolzejni odsonet; sicer se
pa njegovi predlogi gibljejo v okviru ravnokar
precitanega nasveta g. dra. Gregorčiča.
— Konečno g. Podgornik in njegovi to-
variši predlagajo k tej točki dodatek (čita):
Kot važno sredstvo v dosegu teh narodno-
gospodarskih teženj smatra se zasnova ve-

Vrlo so se držali naši poslanci, ki stoje
zumaj koalicije. Z neoporečnimi interpelacijami
in pritožbami so spravljali v zadrege vlado
in napsotnike, tuje in domače. Mi smo doslej
pričeli v prevodu že večino interpelacij, a
druge se prinesemo. — Doslej so pa tudi že
govorili razni naši poslanci, zlasti o priliki
razprave o začasnem proračunu. Danes 14. dñj
je bila zazprava prav zanimiva za nas Slo-
vence; govorila sta Ferjančič in Klun. O teh
govorih se je bavil tudi naš sotrudnik iz Ljub-
ljane — Mi priobčimo, oba govora, za danes
Ferjančičev, prihodnjie pride Klunov na
vrsto, potem pa še nekateri drugi, bodisi v
celoti ali daljših posnetkih.

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za štiri
petit-vrstno:

8 kr. če se tiskajo 1 kr.
7 2
6 3
Večkrat — po pogodbi. Za večje
po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se včetoma
v Nunske ulici in v Šolski ulici
v Trstu pri Lavrenčiju nasproti vel-
jašnice in pri Pipani v ulici Ponte della
Fabri po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, na-
ročnina in reklamacije pa upravnemu
„Soče“. — Neplačani pismi uredništvo
ne sprejema. — Rokopisi se ne vraca.

Uredništvo in upravnost je v Go-
spodarski ulici št. 9.

SOČA
(Izdaja za deželo)

lika industrija in ima torej isti pomen za
nas, ker velike industrije nimamo. Naša pro-
dukcija se mora še le razviti s srepko pod-
poro in z navdušenjem k delu in k produc-
ciji. To je sicer težava stvar, a če so drugi
narodi v to našli pripomocne, najdemo jih
tudi mi. Samo s hraničnicami in posojilni-
cami ne bomo opravili. Naša produkcija
bila je nekdaj večja, a sedaj propada jedna
obrta za drugo. Delavcev je pri rokodelstvih
čedalje manj; prodajalcev tujih izdelkov pa
čedalje več. Jedino kar imamo še dobrega je
to, da so naši narodni boji ovirali naselitev
židov, da vsaj te more se nimamo toliko ka-
kor drugje; zato pa je potreba opozarjati
že sedaj: — „Varujmo se židov, dokler je
še čas!“ Našim državnim poslancem pa je
priporočati, da v gospodarskih uprašanjih
glasuje s krščansko-socijalnimi poslanci na
Dunaju, ki so ukrenili popolnoma pravilno
pot proti veličemu kapitalu. Jaz sicer ne ra-
zumem to tako, da bi se kapital uničil, a
kapital naj ne uničuje obstanka malih pro-
ducenov. Treba naši bode več storiti v to,
da ojačimo svoj narod v gmotnem oziru. Isto
kar se pravi v katekizmu: „Kaj pomaga če
si bogatstvo pridobiš, a svojo dušo zgubiš;
rekel bi jaz: „Kaj nam pomaga, če vso na-
rodnost pridobimo, če pa gmotno blagostanje
zgubimo“. Delavnost in podpora domačih pro-
ducenov le zamoreta naš narod napravili
možatega in neodvisnega. Domača podjetnost
podpira naj se, če izdeluje, a loči naj se strogo
od podjetnosti, ki s prodajo tujih izdelkov
uničuje vrednost in veljavno domačega produkta. (Dobro!)

Pri glasovanju se na to odobri tiskani
načrt resolute z dodatkom g. dra. Gregor-
čiča. (Glej „Soča“ z dne 7. t. meseca !) Ostali
predlogi se vti odkažejo zvršilnemu
odboru.

Predsednik neznanja, da pride na
razpravo še zadnja in to II. točka resolute,
kolikor se tice slovenskega uradovanja.

Na predlog g. dra. Tavarja pa se
radi nedostatnega časa ta del II. točke brez
razprave odobri, (Glej naš list z dne
7. t. m.) zvršilnemu odboru pa naroti, naj
o dodatnih predlogih tržaških zaupnih mož
poroča prihodnjemu jednakemu zboru.

Predsednik naznani, da je skrutinij
volitve v izvršilnem odboru končan, in da so
nasvetovani možje jednoglasno izvoljeni. (Zi-
veli !)

Konec zborovanju ob 3/47. ur.

Naši poslanci v državnem zboru.

Visoka zbornica! Točno pred
jednim letom smo razpravljali o budgetnem
provizoriu, ali takrat so bile razmere druge
drugače nego so danes. Imeli smo sicer tisto
vlado in smo se izrekli gledi njenega pro-
grama, ali situacijo so vladale notranje
politische razmere druge vrste. Težišče je
bila takrat Praga, izjemno stanje, ki deloma
se vedno trajalo, ali tiste aktuelnosti, katero
je imelo trajati, ko se

besedo, samc interpeloval je bilo možno; za kulisami so se vrsila pogajanja. Kako vabljivo je zame, ki sem prvi, kateri se more o teh vprašanjih izreči, da posežem daleč nazaj, podam zgodovino teh vprašanj, pojasnim razmerje mej njimi in državnimi zakoni, posamnimi strankami itd. Temu vabilu pa se ne udam, vaš pozornost hočem le nekaj trenutkov obratišti nase. Kako naj bi tudi drugače govoril? Ali naj morda dokažeš, da se se tu gleda nas Slovencev kršili državni osnovni zakoni, ali naj Vas opozarjam, da so se z nogami teptale najleternejše pravice jednega avstrijskega naroda, ali da vlada v tem slučaju ni varovalo svoje avtoritete, da je vlada, ki se je malo prej zavarovala zoper "argumente z ulic" v Piranu in v Trstu, umaknila se prav poučenim argumentom? (Jako res!) Naivno bi bilo, ko bi to šele dokazati hotel, in zato bom kar na kratko govoril.

Te stvari so vsakomur jasne, vsakdo se jih živo spominja in zato sem si stavil nalogu, izraziti samo čutila, katera so me navdajala, ko se je razpravljalo o teh stvareh.

Pred letoma danij sicer tudi nismo bili v koaliciji, a bili smo koaliciji bolj naklonjeni nego danes. Nekateri naši rojaki so vstopili v koalicijo z obljubo, dano sebi in tudi nam, da izstopijo iz nje, "če jim vlada do prijernega roka, to je do razprave o ministerstvu notranjih del, pravocodja in nauka v proračunskem odseku ne da jamstev za ugodno rešitev naših narodnih zahtev". Taka izjava izda nekaj, in lahko sreca smo glede naše tovariste stopili v koalicijo.

Ali rok, kateri so si sami določili, je letosnjem pomladu potekel. Gospodje niso stavili tistih tirjatev, katere stavit so v tej izjavi obljubili, še manj so jih seveda izpolovali, ker je odpadlo vprašanje o dobitkah, ko se ni zahtevalo. Jedno tirjatev pa so vendar oglasili: svoje tirjatve so utesnili na spodnjo gimnazijo v Celji. Tudi to je stvar, o kateri je danes prvikrat možno v tej zbornici govoriti.

Govorec o tem vprašanju se nečem bavil z razločkom moj spodnjo gimnazijo in vzporednicami na obstoječi gimnaziji; omneni hočem le, da za ustavnovitev paralek je bil potreben samo ministrov podpis in da bi danes že lahko bile ustavnovljene. Pojasnjevati pa tega razločka nečem, ker bi sicer postal bolj obsiren, kakor je moj namen.

Tudi svojih misilj glede tega vprašanja nečem omeniti, le na okolnosti bom pokazal, katera sem videl.

Omenim, da so na to skromno zahtevo, ki je le minimalen del našega programa, odgovorile koalicisce stranke na način, ki more, vsakogar presenetiti.

V gozdu nemških listov je začelo šumeti, sklicevali so se vsakovrstni shodi, občinski zastopi so sklepali in sklepajo se danes proteste proti tej tirjati Slovencev, ali, kakor sem rekel, ne mislim nič svojega izreči, dovoljeno mi bodi samo navesti nekoliko stavkov iz časopisa, kateri mi je prišel v roke prav takrat, ko so se valovi zaradi Celja najbolj penili; iz tega lista boste razvideli, kateri način je najprimernejši za presojanje celjskega vprašanja. List pravi (čita):

"Slovenska spodnja gimnazija v Celji in notranji mir v koaliciji: ali si je po trezni sodbi mislili umetnejših nasprotstev?"

Jean Paul je to, kar je komično, definiral kot to, kar je neprimerno majhno; no, z ozirom na politični pomen je slovenska spodnja gimnazija celo v Celju res tako majhna stvar, in s pomočjo matematične natančnosti se najde samo merilna formula za se manjšo stvar, za tiste, ki imenujejo tak učni zavod narodno izdajstvo nemšta.

To so po svoji politični vrednosti niti, katere je poslanski mandat povzdignil v drugo vrsto — impotence. V vseh kulturnih državah na svetu je za ustavnovitev kakega učnega zavoda v prvi vrsti merodajna pedagoščina potreba, vzgojevalna korist. Ako je v kakem okraju dovolj pouka željne mladine, potem se mora tak zavod ustavoviti v tistem kraju, kamor vodi največ komunikacijskih sredstev; Celje samo je nemško mesto, obdano na vseh straneh od slovenskih občin, katerih pa ni nobena taka, da bi se mogla tam ustavoviti srednja sola".

V istem listu se čita tudi to - le (čita):

"Stvar je čisto notranja, pristno avstrijska, ali način, na kateri se o njej obravnavata, zabava ves svet. Ni li res zahavno, da so po odkriitem ali blinjenem strahu nemški nacijonalci spodnje gimnaziji nevarni ne samo nemštvu v Celju, ampak sploh na vsem Spodnjem Štajerskem in da bi je s časoma, morda kot višegimnaziji, mogli uničiti? To bi bilo res nekaj interesantnega, povsem novega; doslej je večina srednješolcev zmagovala komaj učno tvarino, — na Spodnjem Štajerskem pa so baje slovenski fantiči v stanu premagati narodno kulturo velikega naroda in jo zmetati na kup. In tako svedočbo narodne slabosti in onemoglosti dajejo nemški inožje javno svojim lastnim rojakom".

Okoli lista, kateri je to pisal, se zbirajo politiki, kateri stoje vedno na Vaši strani, kadar se imajo odločiti za Vas ali za nas. Tako piše "Pester Lloyd".

Sodim, da je na ta način celjsko vprašanje najbolje karakterizovan.

Ali pa je Celje danes že parlamentarno zagotovljeno? Pravim: Ne; in če se dobri

to, kar smatramo sami za pridobitev, tako se bo to dobilo s pomočjo nekoaliranih strank. Naši tovarisi, ki so svoje tirjatve tako zelo utesnili, so v strahu tudi za ta minimalni del našega programa in vrh tega skrbe se vladni organi za primerno roganje. Neki okrajni glavar se držne s to gimnazijo krošnjariti. Ponujal jo je v Žalcu, in ker so ga tam odvrnili, šel je z njim v Št. Jurij. Srd in srāmota, katera je s tem združena, sta napotila naše koaliranice, vprašati vlado, v čegavem imenu je okrajni glavar tako postopal in če vlada to ve in odobrava; na to pa se odgovora niso dobili. (Čuje! Čuje!)

Nobene besede več o tem vprašanju. To vprašanje se se ni bilo razkadiло, ko so nas živo zanimajoča druga vprašanja stopila na njegovo mesto ali poleg njega. To je vprašanje o uradnih napisih v Istri. Še pred jednim letom in sicer pred ustanovitvijo koalicije je pravosodni minister ukazal, da je v slovenskih in v mesanjih okrajih napraviti na sodnih poslopjih dvojezične napisne. To se je naročilo visjemu deželnemu sodišču. Ne bom preiskoval, v kateri meri se je ta ukaz izvršil, a to je gotovo, da je visje deželno sodišče v tej stvari malomarno postopalo, tako, kakor se z nevesno stvarjo ravna.

Nastal je, kakor Vam je znano, upor v Piranu. Ne mislim popisati dogodb, saj se jih živo spominja. Koalicija vlada pa se je silila, da nekaj preklici, kar je jeden koalicjski minister ukazal, in kdo je vido k temu prisilil?

Koalicjski prostovoljci, zakaj gospodje, ki so to dosegli, so v koaliciji prostovoljci v tem zmislu, da jih koalicija ne potrebuje neobhodno, da bi mogla tudi brez njih prav dobro izhajati, ti gospodje so premagali konservativni klub, ki je steber koalicije, in naši rojaki v koaliciji, ki zavzemajo v nej živo stališče, niso bili toliko možje, da bi bili iz tega postopanja koalicije izvajali konsekvenčije. Ali je preklicana stvar malenkostna. Res, da sama na sebi ne izgleda tako, kakor bi bila posebno važna, ali nije princip je kako važen. Že 27 let velja člen o ravnopravnosti in 27 let že čakamo, da se ravnopravnost izvede. Nikjer ni izvedena, po 27. letih pa se stori slovenskemu narodu sramota, da se celo zunanja znamenja ravnopravnosti odstranijo. Pravim, ni dostopno države, ki ima ravnopravnost 27 let zapisana na svoji zastavi, pa je ne izvede, da, po preteklu tega dosti dolgega časa, se zunanjih znamenj te ravnopravnosti ne trpi. Ta odprava je poniranje slovenskega naroda in tega bi ga bili njegovi v koaliciji stojeci sinovi lahko ubranili in ubraniti moralni, ki bili dovolj možati v to in akibili bili svoj upliv na koalicijo porabili. Znemo je in ni treba še omenjati, da brez grofa Hohenwarta ni koalicije, ali prav tako je resnično, da bi ga ne bilo grofa Hohenwarta v koaliciji, če bi tam ne bilo slovenskih poslancev.

Ako bi bili torej naši poslanci svoj položaj v koaliciji izkoristili in svojo veljavno porabili, tako bi se to poniranje našega naroda ob Adriju ne bilo primerilo.

Se v tem pa, ko so se zaradi uradnih napisov valovi še močno penili, nastalo je novo vprašanje, in sicer ne samo narodnega, nego tudi verskega značaja. Mislim, da slovenski ljudski misijon v Trstu. Ta misjon naj bi se bil vršil v neki cerkvi v mestu tržaškem, kjer so se taki misijoni že vršili.

Galerijska publike v občinskem svetu tržaškem pa je grozila s silo, namestnik je te grožnje drage volje uslišal (Tako je!), šel k škofu, mu prigovaljal in izjavil, da javne varnosti ne bi mogel vzdržati (Čuje! Čuje!). Škof je odpovedal misijon, v slovenskem narodu je nastala velika ogorenost, tu se je interpelovalo, a odgovor je še do danes ni. In katoliška žurnalista pri nas doma, ki je radi teh razmer žveplje bljuvala, ki je rekla, da neče o koaliciji nič vedeti, če se vprašanje o uradnih napisih za nas neugodno reši, in ki je potem izjavila, da zahteva od poslancev najodločnejšo opozicijo, če se misijon ne bo vršil — ta ista žurnalista je danes povsem krotka.

Pravi: Sedaj je jasno! Škof lahko sklice misijon, kadar hoče (Sme), namestnik ni silil, naj se odpové. Ubogi škof! Danes je mož sam kriv, da se misijon ni vršil! Torej, gospoda moja, škof, v česar palačo so se vrgle bombe, katerega so kamenovali, ko se je peljal po cesti, ta škof naj nekaj stori potem, ko mu je namestnik naznani, da ne more vzdržati javnega miru? Škof se bo zahvalil za podporo, katero je dobil z Dunaja in ako se je oziral na konec vprašanja o istriskih napisih, je prav storil, da se ni zanašal na pomoč z Dunaja.

Nikakor ne gre pripisati opustitev misijona škofovi popustnosti. Misijoni pod varstvom bajonetov so edina stvar: nihče jih ne more želeti.

Če pa se misijon ni mogel vršiti, bila je, gospodje konservativci, — apostrofujem vse konservative, — Vaša dolžnost, izvesti drugo konsekvenčijo, Vaša dolžnost je bila zahtevati, da se odpravi namestnik (Odobranje), v česar provinciji se take reči gode, namestnik, ki je uzrok nezadovoljnosti slovenskega prebivalstva na Primorskem.

Gospodje konservativci! stopili ste v koalicijo, sklenivsi resolucijo, katero nam je lani kolega gospod poslanec Klun naznani in ki se glasi (čita):

"Konservativni klub si v tem važnem trenotku šteje v dolžnost, očitno izjaviti, da se vseh svojih verskih, političnih, narodnih in gospodarskih načel nepremično drži in da hoče vlado le v tem zmislu podpirati."

In dalje:

"Konservativni klub izjavlja, da se ne-premenjeno drži ustavno zajamčene ravnopravnosti vseh avstrijskih narodnosti in da hoče vse storiti, da tej temeljni pravici avstrijske ustave pomore do praktične izvršitve."

Gospodje konservativci! Vi se niste držali verskih načel, najmanj pa "nepremično": vi se niste držali narodnosti načel, najmanj pa ste "vse storili", da jim pomagate do veljave. Zatajili ste la načela: verska načela pri vprašanju o misijonih, narodnostna načela pri vprašanju o uradnih napisih. Tako je s to stvarjo in težko bi bilo jo pojasniti drugače in jo premeniti. Kršenje narodnih in verskih načel ni zamoglo ogreti rilje vase krvi. Morda zamore to uprasanje o spremembib volilnega reda, in jedino naše upanje je, da potem, če bi se resitev tega uprasanja poskusila v zmislu drugih dveh koalicjskih skupin, se boste spominjali gospor Dipalija, Morseyja in Kluna v odseku za spremembib volilnega reda in se tudi po njih ravnali.

Končam z besedami, katere je lani izrekli posl. Klun: da boste v tem slučaju končno vsaj vedeli, kaj smete pričakovati od koalicije, in da se boste tudi po tem ravnali. (Odobranje.)

Držno izzivanje goriških odvetnikov.

Zborovanje odvetniške zbornice goriške se je vršilo v nedeljo; da je bila demonstracija proti slovenskemu narodu toliko očitnejša, izbrali so si gospodje mestno dvorano, pred katero so delali častno stražo ognjegarci v polni paradi. — Slovenski odvetniki so nekliko ponujili, ali bi se udeležili zborovanja ali ne. Nekateri so bili imenja, naj demonstrirajo proti temi zborovanju z odsotnostjo in s tem načelno nasprotujejo, da se to uprasanje spli in razpravlja v njih sredini, ko je vendar jasno, da se odvetniki nimajo niti vtikati v tako eminentno politično uprasanje. — Vendar so se naposled udeležili zborovanja trije Slovenci (razum dr. Abrama vsi!), da se upravo nameravljenu držnemu koraku, ki bije v obraz narodni naši časti in po temeljnih zakonih zagotovljenim pravicam.

Zborovanje so se udeležili skoro vse laški odvetniki, razum nekaterih, ki žive skoraj izključno od Slovencev in so se zbalis posledic. (Izjemo bi utegnil delati edini dr. Frappart.) Odkovali so se posebno štirje židovski odvetniki in oni laški odvetnik (ob enem deželnem odborniku), ki je vabil slovenske stranke k sebi s slovensko tablico nad uhočom v svojo pisarno, katero je pa odstranil se po tem, ko ga je rezko otegal neki laški češaj.

Odbor je pripravil neko spomenico, v koji se pritožujejo odvetniki, da slovensčina pridobiha čedalje več tal, kar nasprotuje dosedanjemu praksi. Laški odvetniki bode v oči že to, da je bilo uloženih v tržaškem okraju, kjer živi okoli 2000 Slovencev, v treh letih celih 5 malenkostnih tožb v slov. jeziku: da je bilo pri korminskom sodišču, ki ima pod seboj tretjino slov. prebivalstva, v treh letih 10 slov. uleg. Posebno pa naglaša spomenica strahovito "krivico", da se je sploh začela širiti slovensčina od spomladi I. 1894. pri c. kr. okrajnem sodišču v Gorici, da se tu nnože slovenski zapisniki, zlasti v zapuščinskih zadevah itd.

Ko je bila prečitana ta spomenica (poročevalc je bil menda dr. Gottlob), otvoril predsednik razpravo. Ker se niti ne oglasi od laške strani, poprosi za besedo dr. Stanič in začne govoriti slovenski. Predsednik dr. Pajer mu ne pusti govoriti slovenski. Prične razprava, ali se dovoli dr. Stanič, da govoril slovenski. Vsi so bili proti temu. Nekdo je celo predlagal, naj se sklene potom nujnosti, da uradni jezik zbornice je edino laški, a razum tega se drugi jeziki ne trpi. Dr. Stanič ugovarja, da ima pravico govoriti v svojem jeziku, ker ni niti potrebno, da zna laški govoriti. Štirje z idje se imeli vsak svoj predlog o laškem uradnem jeziku. Končno se je vršilo glasovanje in vse laški odvetniki so bili proti temu, da sme dr. St. govoriti slovenski. — Dr. St. protestuje proti temu sklepnu, zahteva, naj se njegov protest sprejme v zapisnik in poslije pravosodnemu ministru. Na to pa pravi, da k sreči zna se toliko laški, da jim lahko povr v obraz, kaj misli o tem početju. Odvetniki nimamo pravice, utikati se v take reči. Po zakonu sta oba jezika enakopravna, da se morata enako rabiti pri vseh uradih. V Tolminu se sprejemajo in celo laški rešujejo laške uleg; enake pravice imata slovensčina n. pr. v Cervinjanu. — V korminskom in tržaškem okraju živijo tudi Slovenci. V Gorici sami je bilo le uradno nastelih blizu 3700 Slovencev, a okraj je skoraj izključno slovenski. Okrožno sodišče je pa za celo deželo, ki ima slovensko večino. Naravno je, da se pri teh uradih slovensčina mora spoštovati vsaj takó, kolikor laščina. — Pa tudi oportuno ni, da bi se odvetniki mešali v te prepire. Kaj hoče doseči s svojo spomenico? Ali mari mislite, da bi ministerstvo zakone spremnijo radi vas? Ako vam le ukora ne dà! Kaj hoče torej doseči? Evo: Posnemati hoče svoje tržaške tovariše in pokazati svoj patriotizem svojim sobratom onkraj meje (tu je nastal velik ropot proti govorniku, Enrico Luzzato je kričal, da treba disciplinarno postopati proti dr. St., a ta ga je po vrednosti zavrnih). — Naposled pa pravi dr. St., da je prav, ker je prislo do tega čina: zdaj se našemu ljudstvu morebiti vendarle odpr oči, da bo znalo lociti svoje prave prijatelje in zastopnike od onih gadov (Nemiri, ki se pitajo z njegovo krijo in potem v zahvale zadrajo svoje stupene z obvezno truplo. (Nejevoljni klici med odvetniki: činiti se repenčijo posebno srđito).

Dr. Pajer zavrne govornika, da odvetniki imajo pravico, utikati se v to reč. Čita nek paragraf odvetniškega reda, ki pravi, da odvetniška zbornica ima pravico naznanih pravosodnemu ministerstvu vsako zlorabo, katero iztakne pri sodiščih.

Na to Stanič: Res je in prav je! Zlorabi se res pravica, zakon, a ravno v nasprotju z mislu, kakor ste vi postavili v spomenico. Ne izvršujejo se zakoni, ni urejena raba jezikov pri sodiščih, zato predlaga, naj odvetniška zbornica sprejme slednjo resolucijo namesto tiste, katero predlaga odbor:

Odvetniška zbornica prosi visoko c. kr. pravosodno ministerstvo, naj blagovoli strogo paziti na to, da se natančno izvršujejo vse postave in naredbe, ki urejajo rabe jezikov pri sodiščih, tako da na Goriškem ne bo nobeno sodišče z nobeno stranko drugače razpravljalo nego v jeziku stranke, torej z Italijani le italijanski, s Slovenci le slovenski; da se vse odkoli in razsodbe izdajajo Italijanom v ital., Slovencem pa v slov. jeziku: da se tudi vse kazenske razprave, zlasti pred porotniki, vrše izključno v jeziku obdelovančevem, torej proti Italijanom v ital. jeziku pred ital. porotniki, proti Slovencem pa le v slovenskem jeziku in pred slov. porotniki.

To je seveda le ponjen Staničeve resolucije

namene. Ni jim drugega mar, nego „rechtabere“ und „machtgelüste“. Kolikor na Kranjskem, toliko na Primorskem hočejo ti „viadni katoličani“ „komandirati“. Da bi tim lože to dosegli, zagovarjajo sedanje koalično vlado.

Na odborih bralnih društev je zdaj vrsta, da pokažejo očitno, da se ne ujemajo s tem listoma. Aut-aut naj velja tudi. Ali naj se pridružita lista v tej točki drugim slovenskim listom, ali pa naj se vrneta. Kakor rečeno, zaradi domačih nesporazumljivih ne govorimo tega, marveč le zaradi skrajno nepriznatega sistema na Dunaju. Vsaj v tej točki smemo pričakovati skupnega upora! Nikdar pa nismo mislili, da bodo „Pr. L.“, ki je se pred nekolkokratno mesecu pobijal koalicijo, zdaj jo zagovarjal. Ali ste se tega naučili pri „Kat. shodu“? Ali so to uspehij, „kat. shoda“?

S Tolminskega. — Pred nekaterimi meseci se je bilo ustanovilo sadarsko društvo za naš okraj. Ne vemo, kako je to, da se nič ne sliši o tem društvu, ali je potrjeno, in kako deluje. Odbor naj blagovoli oprostiti, ako se drznemo omeniti to društvo na tem mestu. Kolikor nam je znano, pravotna pravila so se nekoliko popravila, zato bi ne bilo odveč, ako bi slavni odbor objavil vsaj poglavitev točke društvenih pravil, da bi ljudstvo izvedelo, kako in kaj. Tudi nekoliko hrbnanja je treba, drugače vse zasprije. Se vpije in vpije se in vendar čestokrat ne more se naprej, kaj se le z molčanjem. Torej — hrbnjanje na vseh koncih, in hoste videv, da pojde!

Iz Idrijske doline. — Občina Slep je vložila prošnjo po svojem podčlananju pri cestnem odboru v Tolminu, da bi predlagal most na Slapu med skladovne. V prevdanku za 1. 1895. je slavni cestni odbor postavil 200 gl. za cesto Slep — Pečine, in 100 gl. za cesto Slep — St. Viška gora. Da je ta podpora malenkostna, vsakdo vidi. Vsa idrijska dolina s St. viškogorsko planoto vred nima skladovne cesto. Pravljeno bi bilo, da se ta dolina nekoliko odškrduje s tem, da se sprejme most na Slapu med skladovne. Zaupajoči pravicojubnosti slavnega cestnega odbora in zanatajoci se na krepko podporo odbornikov na St. viškogorski planoti in pri Sv. Lucej smo skoraj gotovi, da slavni cestni odbor nam te prošnje ne odbiye, sicer, ker se most nahaja zdaj v dobrem stanju.

Iz Ljubljane, 27. decembra. — Jutri se snade naš deželni zbor. To zborovanje je zadnje pred novimi volitvami in prvo po starih zaupnih mož. Zaradi tega bodo pa seveda posebej zanimivo. Vse stranke bodo torej v tem zasedanju gotovo skušale uporabiti vse svoje politične zmožnosti. Konzervativna stranka bodo misli posebno pozornost obravati narodnemu gospodarstvu. Gostevo je bodo narodi le hvaljen, ce kaj dobrega ukrepitejo. Tega pa ni veliko pričakovati, temveč priti ulegnijo s kakimi načrti, o katerih sam dobro vedo, da niso izvrsljivi, samo, da bodo pri tem kazali svojo skrb za kmeta. Veseljo bodo nas, ako se morda načrti.

Lovski zakon bod. letos razburjal dñihove v deželnem zbornici. Stvar utegne biti tako zanimiva, ker bodo baš v tem uprašanju naši konzervativci z njih nemškimi prijatelji in pa vlasta prisli v navzkrije. Kakšen bodo izid borbe, ne vemo, a toliko je goščo, da zakon, o katerem bi se zajec proglašil za skoličivo žival, katero sime vsakdo strljati, bi ne doblj potrjenja, naj ga tudi sklene deželni zbor, zato bodo že skrbeli gospod deželnim predsednikom in našim kranjskim veleposlanci. Zato bodo pa vse govorjenje o tem imelo tekočo veljavje, kolikor bodo morda vplivalo na volitev.

Gospod Pfeifer že ima pripravljen predlog o odpravi nemškatarske legalizacije. To se bodo zopet govorilo in pisalo kakšno brezne je ta legalizacija za kmeta. Vsakdo, kolikor razmere bolje pozna, pa ve, da bi kmety, ko bi drugod dolžno pisalo in poslovne dejali, dosti ceneje ne izhajali, ker bi več pomankljivo napravljene listine načinje povod kakov pravdam. Sicer je pa tudi ta stvar v prvi vrsti le agitacijsko sredstvo.

Ce je obšren delokrog notarjev skodljiv, gotovo tudi razširjenje delokroga odvetnikov ni v korist. Ljudje, ki izhajajo brez notarja, bodo tudi brez odvetnika. S tem se na Dunaju pripravlja nov civilnopravni red. V dotednem odseku je izmej Slovencev konzervativni poslanec pl. Globočnik. S tem civilnopravnim redom se bo precej raztegnil delokrog odvetnikov. Pričakovali bi bili, da se bodo zastopnik naše konzervativne stranke z vso odločnostjo upri. Kolikor vemo, tega ni storil, in razdelil smo, da se v tem oziru oglaše naši konzervativci v drž. zbornu. Morda se pa zaradi tega proti odvetnikom drugače postopa, kaker proti notarjem, ker je v naši konzervativni stranki tudi nekaj odvetnikov.

Obe slovenski stranki bodole gotovo sprožili v deželnem zboru tudi uprašanje o volitvi reformi. Od konzervativne stranke se bodo branilo pač stališče, katero je nedavno označil gospod poslanec Klun v državnem zboru, narodna stranka bodo menda zagovarjala stališče gosp. Gregorce, nemški liberalci bodo pa izrekli se za posebno delavsko krijo. Konec vsega tega pa utegne biti ta, da deželni zbor ne izreče nobenega mnjenja, ker se za nobenega ne bodo mogli dobiti večina. Sicer je pa vse jedno, kaj se bode sklenilo

v tem oziru, ker na Dunaju bodo slovenski poslanci kar tako vladli odjenjali, aka tačas kaj drugače ne pride v nas.

Od narodne stranke se baje misli v deželnem zboru sprejeti zahteva, da se slovenski da več mesta na ljubljanski realki. Temu se bodo upirali seveda Nemci. Konzervativcem pa tudi ta razgovor ne bodo posebno povolji. Na jedni strani že začadi volilev ne bodo upali se temu upirati nemškim liberalcem se pa tudi ne bodo radi zamerili.

Po Ljubljani se razširja govorica, da deželni odbor pošte v deželnem šolski svet gospoda Schafferja in Papeža, ki bodo govorito zastopala le nemške koristi. Od strani cerkve se pa morda več ne pošte v deželnem šolski svet gosp. Tomo Zupan, ker ni podpiral dovolj Neurem prijaznih predlogov gospoda prosta in ker sploh v nekih krogih ni priljubljena oseba. Tako je pričakovati, da dobimo deželni šolski svet, ki bodo pred vsem ugajal gospodu baronu Heinu in pa baronu Schweglu in bodo videl svojo glavno naloge v prezanjanju narodnih nčiteljev. Čudno se bode Vam to morda zdelo, gospod urednik, na Kranjskem je sedaj vse mogoče.

Domače in razne novice.

P. n. gg. naročnike opozarjamо se enkrat na svoje vabilo in prošnje v zadnji številki, kajti novo leto je tu. Vsak čitaljek je sprevidej, da smo se skrbno trudili z urejanjem lista, a tudi veliko več berila smo podajali nego so naročniki pričakovali od nas. Stroški so se pomnožili zaradi tega, a s tiskovnimi pravida z zagrizenimi na sprotutki našega naroda pred laškimi porotniki so takoj narasi, da nam dve leti zapored kaže prav občutna izguba. — Mi moramo točno teden za tednom počnavati vse stroške, ko pride nalog od sodišča, treba je plačati, a urednik, rekli smo že zadnjic, nima čudojedne blagajnice, ki bi se sama polnila, marveč pričakujemo le od svojih naročnikov, da v rdeči svojo dolžnost. Drugače ne zahtevamo od njih! Ali uprav zato, ker so nas izredni sovražni do godki prisnili že dve leti zaporedoma prav hudo, prosimo se posebe svoje naročnike: naj vendar rednje vrši svojo dolžnost. Vredno opominjanje med letom je situ na vse sram, nam, nemarmiu in skrbnim plačevalcem.

Se posebe pa opominjam tako dolžnike, katerim smo list že ustavili, naj takoj izvrše svojo dolžnost, ker drugače bodo imeli sitnosti in stroške. Slašnja nas je izuela, da naša popustljivost se močno zlorabi: zato poščemo pa s sodnim postem to, kar je naše. Toliko na znanje in ravnanje, da se ne bo nikdo jezik, ko debi plačilni nalog od sodišča. Tisto najhudo odškeljimo, katero bi utegnuli dobiti za celoten trud, poberejo nemarni — da hujte ne rečemo! — naročniki. Tega ne bomo dalje trpelj! Kdor list prejema, naj ga plača; ako pa faga ne misli ali ne more, naj ga vrne.

Svojim prijateljem se pa priporočamo se enkrat, da biシリ naš list med svojimi znanci, saj vidijo, kakò nasprotuni naravnost usiljejo svoje liste na vse strani, da bi troški zmanjšali pogubne nazore med narod. Kdor more, naj plača naročnino za celo leto naprej.

Gospode dopisniku prav toplo zahvaljujemo ob koncu leta in se juri isto tako vröče priporočamo za pomoč tudi v prihodnjem letu 1895. Dobri, vestni dopisniki so neobhodno potrebeni vsakemu listu, tako tudi nam, ako hocemo prisnati novice iz vse dežele. Zato prosimo svoje prijatelje, da nam poročajo o vsem, kar bi nlegnili zanimati čitalce našega lista. Prosimo pa, naj bodo dopisi stvarni, brez nepotrebnih uvodov ali drugačnega lepotičja. Stvarno poročanje najbolj uzoča čitalcev, saj vse drugo si potem dostavi vsak čitaljek sam.

Danes nismo mogli ustreći vsem gg. dopisnikom, ker zaradi praznikov tudi pri najboljši volji nismo mogli prirediti priloge. Zanaprej bomo imeli več prostora za dopise, ker bo „Slovenski“ za celo tretjino večja.

Radodarni donesk. Za „Slogino“ neno zavode so dalej došli slednji darovi: Neki rodoljub 50 gl. — Gospod Henrik Komavec v Gorici 1 gl. — Gosp. Ant. Jug, vikarji v Sovodenjih, 2 gl. 50 kr. — Pet pličkov raznega perja v Ajdovščini 3 in pol krone. V veseli družbi zmernih Lahov in Slovencev zbral g. Ivan Reja 1 gl. 50 kr. — Družba pri g. Pinjatarju v Črnih 2 gl. 50 kr. — Vesela družba na Trnovem 3 gl. 50 kr. — B. M. v G. ostanek naročnine 80 kr. — Gosp. Eliza Seppenhofer 2 gl. — G. g. Jos. Mašera, vikarji v St. Mavru, 5 gl. — Nabranje v gostilni g. župana Ign. Tanceta na Nabrežini (po pomoti zaostalo) 4 gl. 50 kr. — Gospa Olga Konjicevca v Plaveh nam je že zopet poslala 1 gl. 72 kr., katere je zbrala o raznih priložnostih. — Na predlog g. A. Makoveca zložila družba Brejcev, Rihemberžanov in Komencov 1 gl. 55 kr. — Gosp. dr. H. Tuma 2 gl. 50 kr. — Nekdo iz Avberja 40 laških cent. in 20 vin. — Nekdo iz Tomaja 20 vin.

Bog živi prijatelje naše mladine v goriškem mestu! Možki podružnici sv. Cirila in Metoda je došlo 4 gl. 20 kr., katere je zložila malo

družba petih oseb o priliki pregledovanja novega šolskega poslopja v Podmeleu.

Božičnici. — Za „Slogino“ božičnico so dosli dalje darovi:

Mons. Pavissich 1 gl. — Gosp. Toros Franc, župan v Medani, 5 gl. — Gosp. c. kr. notar dr. Dellabona 1 gl. — Goriska ljudska posojilnica 10 gl. — Gospa Jos. Bizjak v Dornbergu 1 gl. — Po gospoj Blažonovi g. Marušič 1 gl. — Gosp. V. Kumar v Gorici 2 gl.

V blagu so darovali major Ilija Ševc 4 m. sukna, 6 kap in 12 parov nogavic. — Gosp. Likar 153 velikih pisank, 6 škatelj in 30 vtorcev za vezenje. — Gosp. Ant. Kustrin po 6 ploščic in škatelj, 144 peres in po 25 svinčnikov, ročnikov in ščipalk. — Gosp. Novič Franc 10 m. tkamine. — Gosp. Alojzija Vod..... 5 parov zapestnic. — Dobri sosed 12 m. blaga za srajce in 36 nosnih rutic. — Gosp. Ant. Jeretič 7 krasnih mašnih knjig, 7 torbic in 7 škatelj. — Gosp. J. Kopac okoli 400 kosov peciva. — Neimenovanec 8 lepih mašnih knjig. — Trg. Mose 36 nosnih rutic. — Trg. Chiurlone volneno ruto. — Gosp. Steiner 4 kapice, 4 jopic. — Usnjari so dali blaga za 66 parov čevljev. — Blaga se je kupilo za 220 gl. 08 kr. — Obdarovanih je bilo 500 otrok n. pr. čevlje je prejelo 66, kape 12, deško oblike 46, jopic 14, hlače 25, žensko oblike 91, predpasnike 45, velike volenne rute 18, nosne rutice 82, srajce 7, jopic 4, nogavice 14, torbice 7, koške 16, mašne knjige 27 itd. — Edino ta božičnica je bila vredna okoli 500 gl. — Bog ohrani naše prijatelje!! Presrena hvala dobrotnikom in učiteljskemu osebu, ki se je veliko trudilo s pričevanjem darov.

Za božičnico v Ločniku je došlo: c. g. Andr. Žnidarec v Gradnem 5 gl. — Neimenovanec v Ločniku 2 gl. — Gospa Eliza Seppenhofer v Gorici 2 gl.

Za božičnico ženske podružnice sv. C. in M. Gospa Kocjančičevu v Podgori 3. gl. in mnogo oblike. — Gospa Ivanka Dekleva 2 gl. — Gospa Dekleva iz Trsta 2 gl. — G. g. J. Golob v Podgori 2. gl. — Gospa Terezija Klančič v Podgori 2. gl. — Gospa Karolina Faganjelj 1 gl. — G. Pavletič v G. 1 gl. — G. g. Marija Štubelj 30 kr. — Neimenovanec 20 kr. — Druga neimenovanec 30 kr. — Tretja 1 gl. — Gospa Poberaj 1 gl. — Gospa Mimi Dominko v Gorici 1 gl. — Dva neimenovanca dobrotnika mnogo oblike, nogavice in zapestnic. — Grofinja gospa Matilda Attems 60 m. blaga za oblike. — Neimenovan dobrotnik 50 m. za oblike. — Gosp. Oblasciak spodnje jopic in nogavice. — Gospodje usnjari za 36 parov obuvala. — G. g. Dolinar blago za predpasnike. — Gospa Terezija Bassiutti iz Solkana 6 parov nogavic. — Gospa Urbančičeva 12 parov zapestnic. — Gosp. Jernej Kopac mnogo sladčic in svečke za božično drevesce. — Trgovca Jeretič in Likar razen lispa za drevesce. — Gosp. J. Trampuž 44 kolačev po 5 kr. —

Presrena hvala gospem in gospicam, ki so sivale in pletle! — Županstvo v Podgori pa potom našega lista javno prav topo zahvaljuje gospes ženske podružnice, ki so obilo obdarovale tamošnje otročice, kar jih je bilo mnogo truda in skrbij. — Bes je, ženska podružnica je tudi letos v obični meri izvrsila svojo nalogu. Hvala ji!

Narodna društva. — „Goriska Čitalnica“ bo imela jutri ob 6. zvečer svoj letni občeni zbor. — Na Silvestrovo priredilo domača zavodja.

— „Gorški Sokol“ bo imel svoj letni občeni zbor na praznik sv. Treh Kraljev ob 3. popoldne. Bratje Sokoli so naprošeni, da se ga udeležijo v običnem stvari.

— V Dornbergu bo imela tamošnja ženska podružnica sv. Cirila in Metoda svoje letno zborovanje 30. 1. m. ob 4. pop. v solskem poslopu. — K obični udeležbi uljudno vabi — odbor.

— V Sežani priredite zdrženi možka in ženska podružnica veselico na Silvestrovo ob 7. zvečer v hotelu „pri Treh kronah“. Pri veselicu bo sviral Stijčev septet. Ustropina 1 kronska. — Spored: 1. Metnata: Stopaj iz opere „Prodana nevesta.“ 2. Ant. Foerster: „Kritica slov. narodnih pesnič“ za sopran, alt in možki zbor s spremjevanjem orkestra. 3. Godba: Češka mazurka. 4. Fr. Ks. Vilhar: „Ustaj“, mešani zbor. 5. * * * Slovenski motivi: godba. 6. Igra: „Dva gospoda in jeden sluga“. — Kupleti s spremjevanjem orkestra. 7. H. Volarič: „Slovenska pesem“ mešani zbor. — Šaljiva loterija. 9. Prosta zabava.

— Božičnica ženske podružnice sv. C. in M. v Gorici v otroškem vrtu v Ločniku bo v sredo 2. jan. 1895. ob 3. popoldne.

— Čitalnica v Kobarišu bo imela svoj redni letni občeni zbor dne 3. jan. 1895. ob 2. popoldne z navadnim dnevnim redom.

— Za telovadno orodje so dosli „Gorški Sokol“ se slednji darovi: Gospod dr. H. Tuma 2 gl. 50 kr. — Gosp. Val. Kumar 1 gl. — Pri kegljiškem klubu v soboto teden so imeli nekateri igralci posebno srečo; vrgli so jih po vseh devet, a namesto običajnega „štiftelna“ so dali za telovadno orodje: Neimenovanec trgovca z vinom 1 gl. — Fotograf g. A. Jerkič 50 kr. — Urednik g. Ivan Kušar 50 kr. — Srčna hvala prijateljem telovadbe!

Z gorškimi odvetniki se bomo odsej pogošto petali, kajti njih drzovitost je presegla vse meje. Učerašnji „Corriere“ je priobčil njih spomenico, za kar smo prav hvaležni. — V tej spomenici se ti ljudje pred vsem smerijo s svojim slepim sovraštvom do vsega, kar je slovensko. Ne ostanomo jim dolžni odgovora.

Za danes le na kratko protestujemo z največjo odločnostjo proti vsem 22 slučajem, katere navaja spomenica o rabi slovenskega jezika pri okrajnem sodišču v Gorici. Da najvišje oblasti le v najmanjšem uvažajo jeden ali drugi ugovor, onda bodo imeli opraviti z neizprošnim uporom slovenskega naroda. Naj si nikdo ne domislije, da bomo Slovenci še nadalje samo gledali take peklenske spletke.

Deželni zbor gorški je imel učeraj ob 11. svojo prvo sejo. Nista navzoča poslanca Bernardelli (zadržan) in Mahoreč (ki je bolan.) Zbor otvoril deželni glavar v laškem jeziku, spregovori par stavkov slovenskih in zaključi zopet laški, pozavnši poslance, da zaključijo presr. cesarju trikratni e v i v a. — Vladni zastopnik spregovori svoj navadni stavek v obeh jezikih. Deželni glavar se spominja pokojnega poslanca Del Torra in dež. računarja Jegliča. — Na to storijo svečano obljubo poslanca Michelli in Klančič in Greca. — Dr. N. Tonkič čita poročilo dež. odbora o začasn

ZAHVALA.

Podpisane si stejem v dolžnost, tem potem zahvaliti vse prijatelje in znance in druge gospode, ki so v tako obilem številu izkazali zadnjo čast našemu srčno ljubljenemu očetu.

Jos. Nanut

in izkazali nam s tem svoje prijateljsko sestje. Bog povrni vsem.

V Št. Andreju, 26. dec. 1894.

France Zavadlav-Nanut.

Podpisani učitelj godbe

Ant. Höning

v Gorici, ulica Morelli št. 34. (na dvorišču) priporoča se slavnim društvom, kakor posamičnikom, za oskrbljenje godbe pri plesih ali drugih zabavah v prihodnjem pustu in to bodisi orkester ali le na glasovir.

Francosko žganje

tudi solno žganje imenovan, iznašel Wilnam See. To domače zdravilo presega vsa druga proti opelkljam, revmatizmu, naduhu, navalom krvi, boležnim v glavi, v zobeh, v očeh itd. Cena izvirni steklenici 40 kr.

Sirup iz zelišč iz Karpatov je najgotovejše zdravilo proti hripcavosti in oslovskemu kašlu. Cena steklenici 50 kr.

Prodaja lekarna Cristofoletti v Gorici. [4]

Jšče se

spreten pisar. — Ponudbe sprejema uredništvo.

Stanovanje in hrano

za učence ali učenke, ali samó sobe v najem, daje v Raštelju št. 35. III. nadstropje po zmernih cenah Mare Terezija.

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priporoča vsakih pisalnih in šolskih potrebsčin po nizkih cenah.

V "Goriški tiskarni" je izšla brošura Die

Predil-Tauern Bahn.

Str. 48.

Cena 30 kr.

2 zlati 18 srebrnih svetlin		9 časnih in priznanih diplom
Kwizde restitucijski fluid		
C. in kr. priv. pralna voda za konje.		
Cena steklenici 1 gld. 40 kr.		
Že 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah, za orepčevanje konj pred in po večjem delu, pri zvajenjih, pri odprtju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.		
Pazili treba: znamko in zahtevati iz- recno Kwizde resti- tujski fluid.		
FRANZ JOH. KWIZDA, k. u. k. öster.-ung. u. königl. rum. Hoflieferant. Kreisapotheke Korneuburg bei Wien.		

Svojo veliko zalogu

olja iz oliv

priporoča

Enrico qm. Carlo Gortan,

Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabšek.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

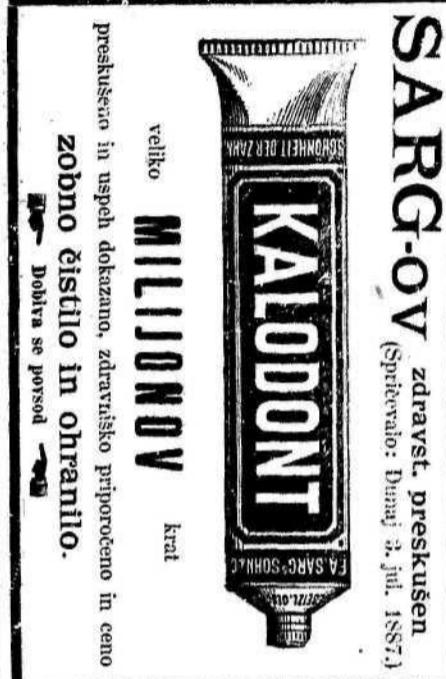
ulica Solitario št. 12

priporoča se rojakom iz Goriške in drugim Slovencem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna črna in bela vrapavska in dornberška vina. Kuhinja po ceni.

"Slovanska knjižnica"

se prodaja:

V Gorici: v tiskarni, pri Jeretiču in Pallichu; v Ljubljani: pri Zagorjanu, Gontiniju in Gerberju; v Trstu pri tobakarnaru Lovrenčiču nasproti veliki vojašnic; v Kranju: knjigar Florijan; v Celovcu: knjigar Raunicker na Novem trgu.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroči po pošti.

Ubald pl.

Trnkóczy

lekar blizu rotovža
v Ljubljani
priporoča:

Za želodec:

Marijnecelske

kuplj. za želodec.

Steklenica 20 kr., 6

steklenic 1 gld. 3 tuc. 4 pld. 80 kr.

"Odvajalne ali čistilne kroglice" čistijo

želodec pri zbabanj, skazenem želodec.

Škatulja 21 kr., jeden zavojek s 6 škatuljami velja

1 gld. 5 kr.

Za prsa:

"Planinski cvet" (Gichtgeist) lajša in pre-

ganja bolečine v kružu, nogali in rokah.

Steklenka 50 kr., 5 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna

sredstva se dobivajo v lekarni

Ubalda pl. Trnkóczya

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpoljila.

Naravne mineralne vode iz raznih studencov.

Kemični, farmacevtični in drogerijski izdelki najbolj čistlane domače in tuje zdravilne posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim jedom.

Najčistejoče žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino, konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek.

Homeopatična zdravila.

prodaja noyustanovljena lekarna

A. Gliubich v Robatišču.

Pisarna

civil. zemljemerca

Ivana vit. Gasser-ja

In zastop zavarovalnec

"Compagnia di Assicurazioni"

di Milano

(ustanovljena l. 1826.) sta se preselila

v Gosposko ulico št. 4.

(bijša gostilna "pri zlatem levu" v II. n.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešuje in napoljanje odstranjuječe ter milo raztopljuječe

domače sredstvo

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varovana varstvena znamka. Zaloge skorje v vseh lekarinah Avstro-Ogrske. Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuje izbranje, je kakor svinčilo mnoge skušnje, stene, zrnje čim boljje rast ter poleg tega tudi blizu bolečine, v škatljicah po 35 kr. in 25 kr. po pošti 6 kr. več. Na vsek delih zavojnine je moga tu dodana zakonita varstvena znamka.

Glavna zaloge

B. Fragner Praga st. 263-104, Malo stran, lekarna "pri orlu". Postna razgovrsitev vseki dan.

Saunig in Dekleva

Nunska ulica 41, 16.

Zaloge vseh vrst zdravnih strojev. Saunjev stroj stane gld. 33 - 45 tudi gld. 70 torči po blagaj je kup. Prodaja tudi dvokolesa, lekarske puške, samokrene (revolverje), kakor tudi vso lekarsko pripravo.

Odkiven z srebrna svinčna na skrbni razstavi v Gorici 1. 1894.

Podpisani priporoča vlečasti dluhovčini, črky, oskrbom vodnikom ter slavnemu občinstvu.

petnajst pacienti tel otrok vodnikom.

Sveče

rečene svetke, svete nitje in stice za stransko razstavljanje cerkev in posreke. Kraljevo ingrino, stene in stekla za včino luč.

Za posnute sveče, katere nosijo protokol, tvorničko znamko, jamečom z 100 gld. ali 200 krona.

Nadjejo se občini naprod zgodljivim točno posredno po moguce možki ceni.

Z odličnim spodobjanjem.

J. Kopač, svečar.

J. PSERHOFER'ja

Dunaj, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice prije univerzalne kroglice

imenovane, zaslužijo slednje imę po vsej pravici, ker je v resniči jako mnogo boljšim, v katerih so te kroglice zares pravstvo učinkovale.

Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitaja, kjer bi ne imeli vsaj malo zaloge tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočali in priporočajo te kroglice kot domače sredstvo, vklj. proti vsem bolezni, ki nastanejo vseledi slabje prehaje in vseledi obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitek s 6 kroglicami 1 gld. 5 kr., ce se pospiši ne frankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Ce se poprej vpošije denarni znesek, potem stane postnina prosta posiljavcev: 1 zvitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko je den zvitek se ne more posiljati).

Prosi se, izrecno "J. Pserrofer-ja kri čistilne kroglice"

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vseake skatljice na navodilu o

uporabi stoječi pedipis J. Pserrofer in sicer z rudočimi črkami.

Bernardeski Alpenkrüller od W. B. Bernard-a iz Brucka, pomaga lekaren v vseh zadevah. Steklenica 1, 2 pl. 10, 1/2 pl. 1, 1/2 pl. 1 gld. 40, 1/2 pl. 70 kr.

Balzam zoper ozebljino J. Pserrofer-ja, lek 40 kr. s postnino prosto posiljavajo 65 kr.

Sok od ozkega trpotea Spätzwege-richschaft, 1 stekl. 50 kr.

Američansko mazilo zoper, prof. 1 t. lemek 1 gld. 20 kr.

Prašek zoper pótne noge, cena skatljice 50 kr., s postnino prosto posiljavajo 70 kr.

Balzam zoper golšo, 1 stekl. 40 kr., s post. prosto posiljavijo 65 kr.

Angelški balzam, 1 steklenica 50 kr.

Razen tu imenovanih preprav so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglase

sene tu in inozemske farmacevtske specijalitete ter se poskrbe vse predmeti, a terih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljatve po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se pr. vpošije denar, večje narobe tudi proti povzetju zneska.

Ce se preje vpošije denar (najbolje s poštno nakaznico), potem je postnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatvah proti povzetju.

ZAHVALA.

Podpisane si stejem v dolžnost, tem potem zahvaliti vse prijatelje in znance in druge gospode, ki so v tako obilem številu izkazali zadnjo čast našemu srčno ljubljenemu otetu.

Jos. Nanut

in izkazali nam s tem svoje prijateljsko sočutje. Bog povrni vsem.

V Št. Andreju, 26. dec. 1894.

France Zavadlav-Nanut.

Podpisani učitelj godbe

Ant. Höning

v Goriči, ulica Morelli št. 34. (na dvorišču) priporoča se slavnim društvom, kakor posameznikom, za oskrbljenje godbe pri plesih ali drugih zabavah v prihodnjem pustu in to bodisi orkester ali le na glasovir.

Francosko žganje

tudi solno žganje imenovano, iznašel Wilham See. To domače zdravilo presega vsa druga proti **opeklinam**, revmatizmu, naduhi, navelom krvi, bolečinam v glavi, v zobeh, v očeh itd. Cena izvirni steklenici 40 kr.

Sirup Iz zelišč iz Karpatov je najgotovejše zdravilo proti hriposti in oslovskemu kašiju. Cena steklenici 50 kr.

Prodaja lekarna Cristololetti v Goriči. [4]

Še se

spreten pisar. — Ponudbe sprejema uredništvo.

Stanovanje in hrano

za učence ali učenke, ali samó sobe v najem, daje v Raštelju št. 35. III. nadstropje po zmernih cenah Mare Terezija.

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Goriči

priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priporoča vsakih pisalnih in šolskih potrebsčin po nizkih cenah.

V „Goriški tiskarni“ je izšla brošura

Die

Predil-Tauern Bahn.

Str. 48.

Cena 30 kr.

Kwizde restitucijski fluid

C. in kr. priv. pralna voda za konje.

Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

Že 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah, za okrepljanje konj pred in po večjih delih, pri zvijenjih, pri otravljenju itd. usposobi konj k izrednim uspehom.

FRANZ JON. KWIZDA
Kreisapotheke
Korneuburg bei Wien.

Glavna zalogah:
v vseh mirodinah ali drogerijskih naših dr. av. Dobiva se vse.

2 zlati
18 srebrnih
svetinj

3 častnih in
priznalnih
diplom

Pravljeno v
Bregenz, pomaga zelo v vseh taderih.

Steklenice 1 gld. 40, 1/4 gld. 20 kr.

Steklenice 1